

Sygn. akt VIII U 107/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka
Protokolant:	Ewa Grychtol

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2015 r. w Gliwicach

sprawy R. J. (J.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie właściwego ustawodawstwa

na skutek odwołania R. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 25 listopada 2014 r. **nr** (...) - (...)

1. oddala odwołanie;

2. zasądza od R. J. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Teresa Kalinka

Sygn. akt VIII U 107/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 listopada 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że R. J. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą od dnia 1 lipca 2014r. w zakresie ubezpieczeń społecznych podlega ustawodawstwu polskiemu.

W odwołaniu ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w ten sposób, by ustalić, że od dnia podjęcia pracy na Słowacji tj. od 1 lipca 2014r. mają do niego zastosowanie słowackie przepisy o podleganiu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. W uzasadnieniu odwołania R. J. wskazał, że prowadzi działalność na terenie Polski, od której to działalności odprowadzał składki na rzecz organu rentowego, natomiast od 1 lipca 2014r. zawarł dodatkowo umowę o pracę ze słowackim pracodawcą – (...) z siedzibą w C. i zwrócił się do ZUS o ustalenie właściwego ustawodawstwa.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 14 sierpnia 2014r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wpłynął wniosek R. J. w sprawie ustalenia właściwego ustawodawstwa w związku z wykonywaniem od dnia 1 lipca 2014r. pracy najemnej na terenie Słowacji na rzecz (...) z siedzibą P. 76, (...) C., Republika Słowacka. Na tę okoliczność ubezpieczony przedstawił kopię umowy o pracę.

Ustalono, że odwołujący R. J. od 16 czerwca 2008r. do nadal, prowadzi działalność gospodarczą na terenie Polski.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., w związku z przedłożeniem przez skarżącego wymaganej dokumentacji potwierdzającej zatrudnienie, pismem z dnia 26 sierpnia 2014r. potwierdził, że R. J. podlega od 1 lipca 2014r. ustawodawstwu słowackiemu, o czym ZUS poinformował pisemnie stronę słowacką. Wskazano przy tym, iż ustalenie słowackiego ustawodawstwa ma charakter tymczasowy i stanie się ostateczne w ciągu 2 miesięcy od poinformowania o tym instytucji słowackiej, o ile nie zgłosi ona stosownych zastrzeżeń. Nadto wskazano, że instytucja słowacka powinna wystawić ubezpieczonemu zaświadczenie o podleganiu słowackiemu systemowi ubezpieczeń społecznych na formularzu A1.

Strona słowacka w swoim wystąpieniu z dnia 11 września 2014r. zakwestionowała fakt realnego wykonywania przez R. J. pracy na rzecz pracodawcy słowackiego podając, że wykonywanie przez ubezpieczonego działalności na terenie Republiki Słowackiej ma charakter znikomych, marginalnych czynności.

O powyższym stanowisku strony słowackiej ZUS poinformował ubezpieczonego.

R. J. w piśmie z dnia 22 października 2014r. i z dnia 14 listopada 2014r. domagał się potwierdzenia objęcia jego osoby ustawodawstwem słowackim, na dowód czego przedłożył druk E 104 wydany przez słowacki organ ubezpieczeniowy.

W dniu 25 listopada 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wydał zaskarżoną decyzję.

Sąd ustalił, że skarżący nie dostarczył formularza A1 ustalającego właściwe ustawodawstwo w zakresie podlegania ubezpieczeniu słowackiemu.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego dołączonych do akt sprawy.

Zebrane dowody Sąd uznał za wystarczające i mogące być podstawą ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia.

Strony nie zgłosiły dalszych wniosków dowodowych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy w okresie od 1 lipca 2014r. do nadal odwołujący podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej wg przepisów ustawodawstwa polskiego.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym reguluje ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015r., poz. 121 ze zm.).

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, zaś stosownie do treści art. 12 tej ustawy również do ubezpieczenia wypadkowego.

Przymus ubezpieczenia w myśl art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej.

Obowiązek ubezpieczenia zgodnie z art. 13 pkt 4 trwa od dnia rozpoczęcia działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązek zgłoszenia osoby prowadzącej działalność gospodarczą spoczywa na tej osobie (ust.3).

Natomiast po myśli art. 17 w związku z art. 46 ustawy, płatnik składek obowiązany jest według zasad wynikających z przepisów niniejszej ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Rozliczenie składek oraz wypłaconych przez płatnika w tym samym miesiącu świadczeń następuje w deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA.

Po myśli art. 47 ustawy płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc.

Na wstępie rozważań należy stwierdzić, że jednym z podstawowych i kardynalnych praw konstytuujących istnienia Unii Europejskiej jest określone w art. 39 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską z dnia 25 marca 1957r. (tekst jednolity Dz. Urz. WE C z dnia 24 grudnia 2002r. nr 325), prawo swobodnego przepływu osób, w tym pracowników. Zapewnia ono swobodę przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty. Prawa pracowników w zakresie zabezpieczenia społecznego konkretyzują przepisy rozporządzenia Rady, wydanego w oparciu o normę kompetencyjną, ustanowioną w treści art. 42 Traktatu, tj. Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE z 30.04.2004r. Nr L 166/1 ze zm.) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nr (Dz. U. UE z 30.10.2009r. Nr L 284/1 ze zm.).

Po myśli art. 11 ust 1 i ust 2 pkt a rozporządzenia WE Nr 883/2004 osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Ustawodawstwo takie określane jest zgodnie z przepisami niniejszego tytułu, osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego.

Zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia WE nr 883/2004 osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z przepisami ust. 1.

Nadto po myśli art. 16 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nr (Dz. U. UE z 30.10.2009r. Nr L 284/1 ze zm.) osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania. Natomiast według procedury zawartej w art. 16 ust. 2 rozporządzenia 987/2009, wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 na wniosek zainteresowanego lub pracodawcy instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma

zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia podstawowego, poświadczą, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosownych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie.

Regułą jest podleganie przez pracownika ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Wynika to wprost z treści art. 11 ust 1 i ust 2 pkt a rozporządzenia WE

Nr (...). Widać zatem, iż niezwykle doniosłe znaczenie – zarówno dla płatnika składek, ale także i dla pracownika – ma fakt prawidłowego określenia właściwego ustawodawstwa w sferze zabezpieczenia społecznego.

Na osobach objętych art. 13 rozporządzeniem nr 883/2004 w związku z treścią jego art. 13 ust. 5 spoczywają obowiązki informacyjne, których wykonanie może mieć znaczenie dla nabycia i realizacji prawa do określonych świadczeń. Procedura dotycząca stosowania art. 13 została określona w art. 16 rozporządzenia wykonawczego. Osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania (ust. 1). Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu (ust. 2). Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii (ust. 3). W przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określone na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). Instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego (ust. 5). Jeżeli natomiast zainteresowany nie dostarczy informacji, o których mowa w ust. 1, komentowany artykuł stosuje się z inicjatywy instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, gdy tylko instytucja ta zapozna się z sytuacją tej osoby, np. za pośrednictwem innej instytucji zainteresowanej (ust. 6).

Szczegółowe kwestie dotyczące zasad stosowania procedury dialogu i koncyliacji zostały ujęte w decyzji nr (...) z dnia 12 czerwca 2009r. w sprawie ustanowienia procedury dialogu i koncyliacji w zakresie ważności dokumentów, określenia ustawodawstwa właściwego oraz udzielania świadczeń na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 (Dz. Urz. UE C 106 z 24.04.2010, s. 1–4).

Jak to wskazano wyżej, dokumentem potwierdzającym podleganie ustawodawstwu danego państwa jest „zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” wydane na formularzu A1.

W celu uzyskania tego zaświadczenia należy zwrócić się z wnioskiem do właściwej instytucji, która poświadczy, w jakim okresie i na jakiej podstawie ma zastosowanie dane ustawodawstwo.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, iż ubezpieczony prowadząc w Polsce pozarolniczą działalność gospodarczą i będąc zatrudnionym w słowackiej firmie powinien uzyskać formularz A1 ze słowackiej instytucji ubezpieczeniowej i dokonać wyrejestrowania z ubezpieczeń w Polsce. Taki dokument

potwierdzały, że odwołujący prowadzący w Polsce działalność gospodarczą nie powinien odprowadzać składek na ubezpieczenia społeczne.

Sąd ustalił, że odwołujący nie dostarczył formularza A1 ustalającego właściwe ustawodawstwo w zakresie podlegania ubezpieczeniu słowackiemu.

W konsekwencji Sąd stwierdził, iż w okresie od 1 lipca 2014r. dla R. J. właściwym jest ustawodawstwo polskie.

W tym stanie rzeczy, należało uznać, iż zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 25 listopada 2014r. jest prawidłowa.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w pierwszym punkcie wyroku.

O kosztach orzeczono w punkcie drugim orzeczenia, po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 11 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.)

SSO Teresa Kalinka